

Baltinavas Vēstis

Nr. 5 (5) 2010. gada marts

*Lielā diena ir diena, kad nāk saule atpakaļ uz mūsu Māras zemi.
Tas ir saistīts ar gaismas vai, pareizāk, Dieva gaismas triumfu – uzvaru pār tumsu.
Tā ir Lieldienu īstenā nozīme, un tam bija pakārtoti visi rīti un visas izdarības.*

Liieldienas ir pavasara saulgrieži, ko svin par godu pavasara un saules atnākšanai, kuros ar rituālām darbībām mēģina palīdzēt zemes atmodai un jau laikus nodrošināt zemes auglību, un veicināt tās svētību. Kristīgo Lieldienu tradīcijas mūsdienās ir savijušās ar latviskajām. Kristiešiem šis ir Kristus augšāmcelšanās laiks. Latviešu tradīcijās ienākušas tādas kristiešu tradīcijas kā

klusā nedēļa pirms Lieldienām, Zaļā ceturtdiena, Lielā piektdiena, kas tiek saukta arī par *Lielo Piektu*. Tomēr šo tradīciju ievirze latviešiem nav aizgūta no kristiešiem, bet gan mantota: tā ir tautas maģisko priekšstatu izpausme, kas galvenokārt saistīta ar dažādiem ticējumiem par laika pareģošanu, auglības nodrošināšanu, veselību u.c.

*Ai bagāti Lieldiensvētki,
Lieli olu gribētāji:
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Zaga olas vīstiņām.*

*Karat, brāļi šūpolītes,
Ozoliņa kārtiņām;
Nāks māsiņa šūpoties
Visas trejas Lieldieniņas.*

*Ko Liieldienas man atnesa
Par gadskārtas gaidījumu?
Vienu pašu zīdautiņu
Vējiņam vicināt.*

*Agri lēca saulīte Lieldienu rītiņu;
Vēl jo agri māmiņa meitiņas cēla,
Meitiņas cēla galviņu sukāt,
Matiņus pīt, putniņus dzīt.*

Priecīgas Liieldienas!

Ticējumi

- *Liieldienas rītā pirms saules lēkta jāskrien kailām kājām un kreklā trīs reizes mājai apkārt, pēc tam jāiet uz upi mazgātiies, tad visu gadu būs vesels.*
- *Pirmā Liieldienas rītā jāpurina ābeles, lai vasarā būtu daudz ābolu.*
- *Liieldienās vajag daudz šūpoties, tad visu gadu nenāks miegs.*
- *Kas olu ēd bez sāls, tas visu vasaru melos.*
- *Kad Liieldienās olas zogot, tad zaglis paliekot tikpat plīks kā ola.*
- *Liieldienās jāvēra olas, lai augtu tikpat apaļi kā olas.*
- *Liieldienās ēd zirņus, lai iegūtu turību, bagātību.*
- *Kurš Liieldienas rītā visagrāk uzceļas, tas visu vasaru neaizgulēsies.*
- *Liieldienās pirmo olu ēdot, nedrīkst to skrāpēt, jo tad būs tik slimību, cik olai skrambu.*
- *Kas vienreiz kāris šūpoles, tam jākar arī citās Liieldienās, jo citādi lopiem neklājas labi.*
- *Ja Liieldienās šūpojas, tad vasarā odi nelien acīs un lopi labi barojas.*
- *Lai kurmjī zemes neizceltu, Liieldienās jāvēra gaļa un kauli un jāaprok dārzā visos četros stūros.*
- *Liieldienās nedrīkst zāli plūkt, jo tad tā nokalst.*
- *Lai mājās nebūtu odu un knišļu, tad Liieldienas rītā jāsaslauka druskas no galda un jānes pāri robežai.*
- *Kurš pirmās Liieldienas rītā pirmais iziet laukā, tam tai gadā laba laime.*

Liieldienas ir pavasara saulgrieži ar tautas tradīcijām un ticējumiem, ko svin par godu pavasara un saules atnākšanai. Kristīgā baznīca svin Liieldienas kā Kristus augšāmcelšanās svētkus. Kristīgo Liieldienu tradīcijas mūsdienās ir savijušās ar latviskajām un mūsdienīgajām.

Jau laikus pirms Liieldienām cilvēki dabā redz pārmaiņas, kas nes vēsti par pavasara iestāšanos. Pēc garās ziemas visi nepacietīgi gaida Liieldienas, kas iezīmē pilnīgu Saules uzvaru pār tumsu un dabas atmodu.

Laika paredzēšana

- *Ja zaļās ceturtdienas naktī salst - sals vēl četrdesmit dienas.*
- *Cik dienu ar rasu būs pirms Liieldienām - tikpat daudz būs arī salnu pēc tam.*
- *Ja Liieldienās ir lietus - tas līs katrā svētdienā līdz pat Vasarsvētkiem.*
- *Ja Liieldienās līst - būs ražīga vasara, govīs dos daudz piena un aitām būs gara vilna.*
- *Kad pāriet Liieldienas, tad sākas silts laiks.*
- *Ja pirms Zaļās ceturtdienas mežā saplūc zāles un Zaļās ceturtdienas rītā pirms saules izbaro govīm- tās tajā gadā dod daudz piena.*
- *Ja Zaļajā ceturtdienā pirms saules izslauka grīdu - tā ilgi stāv balta.*
- *Ja Zaļajā ceturtdienā purina ābeles - toruden tās dod daudz ābolu.*
- *Ja Zaļajā ceturtdienā izslauka sētsvidu - aug zaļš mauriņš.*
- *Ja Zaļās ceturtdienas rītā ola uz jumta nesasalst - būs laba vasara.*
- *Ja Zaļajā ceturtdienā pirms saules noslauka logus - tie visu gadu nesvīst.*
- *Ja Zaļajā ceturtdienā cērt kokus - mājā visi koki sāk kalst.*
- *Ja Lielā piektdiena ir skaidra - būs labs siena laiks.*
- *Ja vārdes Liieldienās iet pāri ceļam - būs lietaina vasara.*
- *Ja Liieldienu rītā saule uzlēks spodra - būs karsta vasara. Ja lecot saule "mirkšķinās" - būs bagāts gads; ja saulīte "tinās krekliņā" - būs auksts pavasaris.*

Lai radītu kaut nelielu Liieldienu gaidīšanas noskaņu, Baltinavas novada muzejs 25. martā aicināja visus interesentus uz Liieldienu radošo darbnīca.

Pasākuma gaitā interesenti varēja gūt zināšanas par Liieldienu tradīcijām, ticējumiem, olu krāšanas un rotāšanas paņēmieniem, tehnikām. Dalībnieki gatavoja daudzveidīgas Liieldienu apsveikuma kartītes.

Priecīgas visiem Liieldienas!

Baltinavas novada muzeja vadītāja A.Keiša

Lielā Talka

Kā jau esat dzirdējuši masu mēdijos, Latvijā 24. aprīlī notiks Lielā Talka, kuras laikā centīsies savākt visus ziemas laikā sniega apslēptos atkritumus. Atkritumu nav mazums arī mūsu novadā, tāpēc Baltinavas novada iedzīvotājus lūdzam piedalīties sestdienas talkā. Lai talkai būtu pēc iespējas lielāka efektivitāte, ir jāveic daži priekšdarbi.

- Jāapzin novada piegružotākās vietas lai zinātu kur doties talkot.
- Pēc iespējas precīzāk jāzin talkas dalībnieku skaits.
- Jāizvēlas grupu atbildīgie, kas organizēs konkrētu talkotāju grupas darbu.
- Jāorganizē talkotāju grupas pēc dzīves vietām, klasēm, darba kolektīviem un jāpiedāvā darbs konkrētos objektos.

- Jānodrošina talkas maisu iegāde un sadale pa talkas vietām. (*Maisus Baltinavai piegādās ekspres sūtījumu pakalpojumu sniedzējs DHL*)

Pēc talkas jānodrošina savākto atkritumu aizvešana uz atkritumu poligonu Litenes pagastā.

Lūgums sniegt informāciju pa telefonu 29191320 vai 64521215 par vietām kur ir piegružots, cik maisi būtu nepieciešami atkritumu savākšanai, cik cilvēki un kādas grupas kurā vietā vēlētos strādāt. Lūgšim aktīvi piedalīties talkā novada skolas, bet neuzkrausim visu tikai skolām un „simtlatniekiem”, novada sakopšanā piedalīsimies katrs, kurš jūt atbildību par savas mājas, novada un Latvijas sakopšanu. Pirmkārt nolieksimies un pacelsim nomestos atkritumus un pēc tam centīsimies nenomest zemē to, ko nedrīkstētu nomest.

Zāgēs bīstamos kokus

Ir sakrājies diezgan daudz iesniegumu par cilvēku dzīvības un ēkas apdraudošiem kokiem. Lai šādus kokus izzāgētu ir nepieciešamas atbilstošas darba iemaņas un tehnika. Tā, ka mūsu novadā pašu spēkiem lielāko daļu no šiem kokiem mēs izzāgēt nespējam, tad esam lūguši palīgā SIA „Spero SK”, kuriem ir pieredze šādu darbu veikšanā. Bija ieradies firmas pārstāvis, kurš iepazinās ar esošo situāciju un piekritis veikt sarežģīto darbu no 12. aprīļa. Par pašvaldības teritorijā esošo koku zāgēšanu līgumu ar zāgētājiem slēgs novada dome, bet ja šādi koki atrodas privātajās teritorijās un apdraud privātmājas, tad māju īpašnieki varēs griezties pie firmas darbiniekiem par bīstamo koku

vai zaru izzāgēšanu pie savām mājām. Atkarībā no sarežģītības (elektrisko vadu tuvums, zari vai koki krīt uz jumtiem utt.) viena koka nozāgēšana maksā aptuveni 20-25 latus, atsevišķu zaru nozāgēšana, protams, mazāk. Daži māju īpašnieki jau ir runājuši par darbu veikšanu, pārējie varēs vienoties ar zāgētājiem kad tie strādās Baltinavā. Nepieciešamības gadījumā varu sniegt sīkāku informāciju par veicamajiem darbiem. Kad zāgēs kokus, lūdzu nebrīnieties, ka nezāgē visus bojātos kokus – zāgēs tikai tos, kuri jau vistuvākajā laikā ir bīstami, visu bojāto koku izzāgēšanu pagaidām nevaram pasūtīt, jo viss maksā naudu.

Esiet uzmanīgi, pērkot gāzi balonos!

Latvijā pēdējo mēnešu laikā vairākkārt notikušas balonu eksplozijas, kuru iemesls ir ar autogāzi pildītie, no Krievijas ievestie un nepareizi pievienotie baloni. Arī Baltinavas novadā gāzes balonu lietotāji vairākkārt griezušies pie SIA „Latvijas propāna gāzes” speciālistiem, ar sūdzībām, par „lētāk” nopirktajiem, no Krievijas ievestajiem gāzes baloniem.

Pasliktinoties finansiālajai situācijai valstī un mēģinot ietaupīt, gāzes lietotāji aizvien biežāk sāk iegādāties sadzīves gāzi balonos no nelicenzētiem gāzes tirgotājiem, kuri ievēd

sašķidrināto naftas gāzi no Krievijas un fasē Latvijā. Fasēšanas procesā ir konstatēti arī drošības noteikumu pārkāpumi, tādējādi apdraudot gāzes lietotāju dzīvību.

SIA „Latvijas propāna gāze” ir vienīgais uzņēmums Latvijā, kas nodrošina diennakts bezmaksas avārijas izsaukumus saviem pārdotajiem gāzes baloniem. Avārijas dienesta tālr.: 80000404.

Baltinavas novadā SIA „Latvijas propāna gāze” balonus var iegādāties: SIA „AUTO LARS”, Turgus iela 2, Baltinava. Tel.nr.: 26542731

Pasākumi

4.aprīlī Baltinavas KN plkst. 15.⁰⁰

Lieldienu pasākuma noskaņu radīs:

- Etnogrāfiskais ansamblis,
- Teātra izrāde „Izdevīgie precinieki”. Autore: Danskovīte,
- Mākslas skolas veidotā izstāde,
- Olu ripināšanas sacensības,
- Šūpošanās.

Līdzī nēmiet krāsotās olas (*sacensībām*) un labu garastāvokli!

21.⁰⁰ Balle kopā ar Jāni Keišu un draugiem. Darbosies bufete. Ieejas maksa – 1 Ls

22.aprīlī Baltinavas KN plkst. 13.⁰⁰

Liepājas lelļu teātra izrāde „*Smorķa piedzīvojumi*”. Ieejas maksa – 1 Ls

Līdzjūtība

*Kur vārdus var rast, kas būtu mierinājums,
Kad cilvēks zemes klēpī dusēt steidz,
Kad negaidot ir pārrauts mūža gājums
Un ardievas tik daudz kam jāpateic.
(K. Apšukrūma)*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību un skumju brīdī esam
kopā ar Arti Pilānu, tēvu mūžībā aizvadot.
(*Muitas auditu pārvaldes kolektīvs*)

